

НИКОЛА ТОДОРОВИЋ
ЗВОНА КОЈА ЛОМЕ
ТИШИНУ

Марија Петричевић: Огледало иза,
поезија, СКЦ, Београд, 1997.

Поетски првенац Марије Петричевић (рођена у Ћуприји, дипломирала на одсеку за Српски језик и књижевност у Београду), **Огледало иза**, памтићемо из најмање два добра разлога: због аутентичног, филигрански уписаног сензибилитета и барокно раскошне мотивике црпљене из сновидних предела. Цео рукопис овог огледала “иза сна” трепери на крхкој граници између сна и јаве све време док читалац упознаје нове светове исказане овлашним, али лucidним акварелима од речи.

Већ сам наслов сугерише ониричну димензију Маријиног рукописа: сама његова семантика у доброј мери релативизује стварно као базу миметичког. *Разбијам огледала/ отварајм/ прозоре* каже лирски субјект у једној од песама из циклуса *Сенке*, и управо у тим речима проналазимо сврху и циљ ове поезије. Јер, песника не занима одраз, већ оно тајно, недомаштано, никад речено. Недосађано. Оно иза.

Песник и његов лирски субјект делују на самом углу јаве, а мото њихове акције експлициран је у *Поруци*, уводној песми. Императив *Из огледала/*

Укради одраз за собом доводи све ликове и читавау сценографију књиге **Огледало иза**: сценографија је мозаична, углавном састављена од чудесних пејзажа, а главни ликови су огледало, лица из бајки, страх, сећање/осећање, љубав. Угао/раскрсница/граница такође је главни мотив. Јер, и *Порука* се завршава чекањем на неком од углова, и цела збирка испитује ту забрањену зону између два света. Зато је логично да се претпоследњи циклус зове *У процепу*, те да се имена одељака/циклуса/делова ређају у низу од *У огледалу* до *Иза огледала*. Захваљујући сновиђењима песник долази на своје одређиште, доспева “иза”.

Значењски слој песама Марије Петричевић структуриран је специфично: док у средишњим одељцима, трећем и другом, полемика траје ван времена и простора, без икаквих реалних референци, први и последњи нас враћају стварности. Тако њен рукопис описује пун круг, затварајући у себе све одсађано и изречено. Циклично кретање стихова у директној је вези са основном тезом, тезом о огледалу као о опсесији, огледалу као о поезији, о... О као круг, прстен, као огледало: нимало случајно се светови са ове и са оне стране огледала разикују

мање од оних који се налазе између. *Circulus vitae* о-писан је и за-о-кружен управо спознајом о истости оба света, свешћу о томе да се одраз налази и са друге стране. Са једном једином разликом: први подлеже зубу времена, други је атемпоралан, вечан, суштински истинит.

И језик ових песама сасвим је особен: стих је рефлексиван, филозофичан, а реченица педантно редукована, скоро шкрта. Ту рудиментарну сировост и потенцијалну некомукативност Марија Петричевић разбија топлим, деликатним сликама које дрхте од нежности. *Скини кожу/ обуци шајну* речено нам је још у *Поруци*, тако су интимна атмосфера и присан контакт са стиховима одмах успостављени. А тамо где чула диктирају, за стварност нема много места: у средишњим одељцима свет

постаје привид, причина, опсена. Сваки *шрејшај мира* жудно бива уграбљен, али се увек испостави да је у питању варка. Тамо где се чулно и стварно сукобе све може бити варка, победа чулног прославља се бујним метафорама и низом брижљиво поређаних слика. Пиктуралност и смисао за детаљ такође су атрибути ове поезије, а њена латентна снага достиже климакс у *Сенкама* и *У Процеју*.

Брижљиво конципирана, по стилу и језику изузетна, прва књига лирике Марије Петричевић својом минуциозношћу тек наговештава једну аутентичну поетику, шармантну али једнако строгу. Звона су сломила тишину и један деликатни песнички глас отпочео је своју сањиву причу о суседним световима. □